

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ISSN 2523-4536

**НАУКОВІ ПРАЦІ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**

**SCIENTIFIC WORKS
OF INTERREGIONAL ACADEMY
OF PERSONNEL MANAGEMENT
ECONOMIC SCIENCES**

Випуск 2 (74), 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Редакційна колегія

Даций О. І., д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом – **Головний редактор**
Бутенко Н. В., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка – **заступник Головного редактора**
Андріюченко К. А., д-р екон. наук, проф., Державний університет інфраструктури та технологій
Антоненко І. Я., д-р екон. наук, проф., Національний університет харчових технологій
Бердар М. М., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Бойченко Е. Б., д-р екон. наук, проф., Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
Бондаренко В. М., д-р екон. наук, проф., Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
Борецька Н. П., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет технологій та дизайну
Вербівська Л. В., канд. екон. наук, доц., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Габчак Н. Ф., канд. геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет
Галаченко О. О., д-р екон. наук, проф., Вінницький інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом
Ганжуренко І. В., д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом
Горбач Л. М., канд. екон. наук, доц., Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського Міжрегіональної Академії управління персоналом
Грановська В. Г., д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет
Дугар Т. Є., канд. екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет
Дячков Д. В., д-р екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет
Жиленко К. М., д-р екон. наук, доц., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Заяць О. І., д-р екон. наук, доц., Ужгородський національний університет
Зибарева О. В., д-р екон. наук, проф., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Капеліста І. М., канд. наук з держ. упр., Міжрегіональна Академія управління персоналом
Карпенко А. В., д-р екон. наук, доц., Національний університет «Запорізька політехніка»

Крутько М. А., канд. екон. наук, доц., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Курмаєв П. Ю., д-р екон. наук, проф., Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Машіка Г. В., д-р геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет
Могилевська О. Ю., д-р екон. наук, доц., Київський міжнародний університет
Моторин Р. М., д-р екон. наук, проф., Київський національний торговельно-економічний університет
Негода Ю. В., д-р екон. наук, доц., Національний університет біоресурсів і природокористування України
Нестерчук І. К., канд. геогр. наук, доц., Поліський національний університет
Підвальна О. Г., канд. екон. наук, доц., Вінницький національний аграрний університет
Плаксієнко В. Я., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет
Пристемський О. С., д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет
Самойлик Ю. В., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет
Сьомич М. І., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет
Удовенко І. О., канд. екон. наук, доц., Уманський національний університет садівництва
Утенкова К. О., д-р екон. наук, доц., Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва
Фірсова С. Г., канд. екон. наук, доц., Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Цимбал Л. І., д-р екон. наук, проф., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Шоробура І. М., д-р пед. наук, проф., Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Ящишина І. В., д-р екон. наук, проф., Кам'янець-Подільський національний університет імені І. Огієнка
Małgorzata Okręglika, dr. hab., prof. PCz, Czestochowa University of Technology (Poland)
Wioletta Wereda, PhD, Military University of Technology (Poland)

«Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 29 червня 2020 року № 735 (додаток 4)

Спеціальності: 051 – Економіка; 071 – Облік і оподаткування; 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг; 076 – Підприємництво та торгівля; 241 – Готельно-ресторанна справа; 242 – Туризм; 292 – Міжнародні економічні відносини.

Затверджено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол від 15.05.2024 р. № 6)

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа:

Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1173 від 11.04.2024 року

Ідентифікатор медіа: R30-03893

DOI: 10.32689/2523-4536

Наукові праці МАУП. Економічні науки. 2024. Вип. 2 (74). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024. 170 с.

Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку економіки. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток економічної науки в Україні.

© Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2024

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА

Беспалий Є. А.

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПЕРЕВАГИ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗАМКНУТОГО ЦИКЛУ.....7

Богун В. С.

ВИКЛИКИ ТА КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ
ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
У ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД.....13

Гой В. В.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА
БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ:
АНАЛІТИКО-ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ.....25

Жидик Я. О.

РОЗВИТОК ЕКОСИСТЕМИ ІННОВАЦІЙ
В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....31

Кваша С. М., Павленко О. М., Вакуленко В. Л.

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....40

Кришталь Г. О., Касаджик А. С., Томах В. В.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ
НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....46

Левіт О. О.

СТРУКТУРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ
СУЧАСНИХ ІНЖИНІРИНГОВИХ СЕРВІСІВ.....53

Петренко Н. С.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ НАУКИ В УКРАЇНІ:
ВИКОНАННЯ НАУКОВИХ ПРОЄКТІВ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІНТЕРНЕТ-ПЛАТФОРМИ «ВІЛЬНА НАУКА».....60

Петруньок Д. С., Тегіпко С. М.

ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОХОЛДІНГІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....70

Сергієнко В. В.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІНВЕСТИВАННЯ В АГРОБІЗНЕС
В УМОВАХ ВІЙНИ.....77

Фісуненко П. А., Герасименко О. В.

МЕХАНІЗМ ОПТИМІЗАЦІЇ ДЕВЕЛОПЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....85

Яценко О. М., Яценко О. М., Осадчук В. Є.

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МІЖНАРОДНИХ АГРОТРЕЙДЕРІВ
НА ОСНОВІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ.....92

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Грищук Г. В., Чепіль С. О.

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ
ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ В УКРАЇНІ.....100

Yarotska Tetiana

TAX RESIDENCE ISSUES

FOR UKRAINIAN EMPLOYEES WORKING ABROAD.....108

МЕНЕДЖМЕНТ

Заєць М. А., Мірошниченко О. В., Скальська А. Р.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....116

Kulinich Tetiana

MANAGEMENT MECHANISMS ENSURING THE STABILITY

(OR SUSTAINABILITY) OF ECONOMIC DEVELOPMENT

OF ENTERPRISES: ESSENCE AND TYPES.....123

Тарасов С. Ю.

АНАЛІЗ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ

ДЛЯ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА У КОМПАНІЯХ.....131

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

Беженар І. М., Скиба Г. І., Кравченко С. А.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

СІМЕЙНИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.....136

Дацун С. В.

ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-КОНЦЕПЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА.....148

Кобеля-Звір М. Я., Вовчак О. Д.

ГРАНТИ ПРОГРАМИ FINNPARTNERSHIP

ДЛЯ ПІДТРИМКИ ФІНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ПРОЕКТІВ

ДОВГОСТРОКОВОГО ДІЛОВОГО ПАРТНЕРСТВА.....155

Писаревський М. І., Мірошниченко Т. М.

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....162

Kharkovyna Oleksii, Manukhina Marta

EVOLUTION OF APPROACHES TO HUMAN CAPITAL MANAGEMENT

IN THE INVESTMENT DIMENSION OF ENTERPRISE ACTIVITY.....169

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-6>
УДК 338

Кришталь Г. О.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи,
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу
Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3420-6253>

Касаджик А. С.

аспірант,
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу
Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-0078-8955>

Томаш В. В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, логістики та інновацій,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0445-6019>

Kryshtal Halyna

DCs in Economic, Professor,
Head of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Business
Private Joint Stock Company "Higher Educational Institution
"Interregional Academy of Personnel Management"

Kasadzhyk Andrii

PhD student,
Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Business
Private Joint Stock Company "Higher Educational Institution
"Interregional Academy of Personnel Management"

Tomakh Viktoriia

PhD in Economic Sciences, Associate Professors,
Associate Professors of the Department of Management, Logistics and Innovations,
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

IMPLEMENTING INNOVATIONS IN DOMESTIC ENTERPRISES

Сучасна економічна динаміка та постійна зміна умов глобального ринку визначають необхідність активного застосування інновацій як стратегічного інструменту для досягнення успіху та стійкості на національному та міжнародному рівнях. **Метою даної статті** є докладне обґрунтування важливості інтенсифікації інноваційної діяльності з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. **Методологія.** Авторами відмічено ключові аспекти, що визначають інноваційну діяльність, які полягають в орієнтації на нове наукове знання та впровадження нових продуктів або послуг. **Наукова новизна.** Зазначено форми інноваційної діяльності, такі як: організація виробництва, попередні розробки, маркетинг нових продуктів, придбання прав на інтелектуальну власність, придбання упередженої технології та виробниче проектування, яке охоплює підготовку планів та креслень для визначення виробничих процедур і технічних специфікацій, необхідних для успішної реалізації інновацій. Інновації на підприємстві є важливим фактором, що впливає на всі сфери бізнесу і взаємодіє між ними. Для належної оцінки кожної інновації, від концепції до її впровадження на всьому підприємстві, рекомендується об'єднувати їх у єдиний портфель інновацій. Такий підхід сприяє створенню системного плану впровадження новаторських рішень і підвищує ефективність їх використання. Єдиний портфель інновацій дозволяє підприємству краще розуміти

взаємозв'язок між різними ініціативами та їх вплив на різні аспекти бізнесу. Це створює можливість визначати пріоритети, адаптувати стратегії та забезпечувати взаємодію між відділами. Такий інтегрований підхід робить підприємство більш гнучким та адаптованим до викликів ринку, сприяючи його стійкому розвитку та конкурентоспроможності. **Висновки.** Інноваційна діяльність стає вирішальним фактором у конкурентній боротьбі, забезпечуючи умови для стійкого довгострокового розвитку підприємства. Важливо враховувати, що інновації можуть стосуватися не лише продуктів, а й процесів, організаційної структури та маркетингу. Підприємства, які активно впроваджують інновації, стають здатними адаптуватися до змін ринкового середовища, забезпечуючи необхідний рівень гнучкості та відповідність сучасним вимогам. Авторами зазначено, що інновації виступають як ключовий фактор, що допомагає сучасним підприємствам здобувати та утримувати лідерські позиції в глобальному економічному середовищі.

Ключові слова: інновації, підприємства, розвиток, впровадження інновацій, ринкове середовище.

Modern economic dynamics and constant changes in global market conditions determine the need for active use of innovation as a strategic tool for achieving success and sustainability at the national and international levels. The purpose of this article is a detailed justification of the importance of intensification of innovative activities in order to increase the competitiveness of domestic enterprises. Methodology. The authors noted the key aspects that determine innovative activity, which are oriented towards new scientific knowledge and the introduction of new products or services. Scientific novelty. Forms of innovative activity are specified, such as: organization of production, preliminary developments, marketing of new products, acquisition of intellectual property rights, acquisition of objectified technology and production design, which covers the preparation of plans and drawings to determine the production procedures and technical specifications necessary for the successful implementation of innovations. Innovation at the enterprise is an important factor that affects all areas of business and interacts between them. To properly evaluate each innovation, from the concept to its implementation throughout the enterprise, it is recommended to combine them into a single portfolio of innovations. This approach contributes to the creation of a system plan for the implementation of innovative solutions and increases the efficiency of their use. A single portfolio of innovations allows the enterprise to better understand the relationship between different initiatives and their impact on different aspects of the business. This creates an opportunity to prioritize, adapt strategies and ensure cross-departmental collaboration. Such an integrated approach makes the enterprise more flexible and adaptable to market challenges, contributing to its sustainable development and competitiveness. Conclusions. Innovative activity becomes a decisive factor in competition, providing conditions for sustainable long-term development of the enterprise. It is important to consider that innovation can be not only about products, but also about processes, organizational structure and marketing. Enterprises that actively implement innovations become able to adapt to changes in the market environment, providing the necessary level of flexibility and compliance with modern requirements. The authors indicate that innovation is a key factor that helps modern enterprises to gain and maintain leadership positions in the global economic environment.

Keywords: innovations, enterprises, development, implementation of innovations, market environment.

Постановка проблеми. У зв'язку з нестабільною політичною обстановкою в Україні значна кількість зарубіжних конкурентів відступила від місцевого ринку. Це створило умови для жорсткої конкуренції серед вітчизняних виробників товарів, які активно борються за увагу споживача. Досвід показує, що в цій ситуації виграє той, хто акцентує увагу на інноваційній діяльності.

Усвідомлення того, що вироблені товари можуть швидко втратити актуальність на ринку, змушує керівників зосередитися на розробці та впровадженні новаторських ідей. Інновації стають ключовим фактором успішної виробничої діяльності будь-якого підприємства, оскільки вони відповідають зростаючим вимогам споживачів.

Зокрема, у секторі промисловості великій кількості вітчизняних підприємств вже давно потрібна модернізація, інноваційні підходи допомагають не лише вдосконалити існуючі виробничі процеси, а й привертати увагу споживачів свіжими, сучасними продуктами. Такий підхід в ситуації конкурентної боротьби сприяє стійкості підприємств та їхньому успіхові на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Інноваційна діяльність підприємств привертає значну увагу вчених, серед яких виділяються А. Амоша, Д. О. Крикуненко, В. Бурлака, М. Е. Портера, Л. І. Федулова, Л. Ф. Чумак та інші. Їхні наукові внески в галузь вивчення впливу інноваційної діяльності на конкурентоспроможність підприємств становлять важливу базу для подальших досліджень в цьому напрямку.

Спрямованість їхніх наукових розробок надає додаткову глибину інноваційному дослідженню та аналізу. Враховуючи цей обширний науковий фундамент, пропонуване дослідження визнається актуальним та важливим як з теоретичної, так і практичної точок зору. Висвітлюючи зв'язок інноваційної діяльності з конкурентоспроможністю підприємств, дослідження вносить вагомий внесок у розвиток цього наукового напрямку та може слугувати підґрунтям для подальших наукових робіт в даній області.

Необхідно відзначити, що існують низка проблемних аспектів, а також окремі питання управління інноваційними процесами, які залишаються предметом активної дискусії

серед науковців. Особливу увагу слід приділити дослідженню та вдосконаленню механізму державної підтримки інноваційної діяльності підприємств в умовах ринкових перетворень в Україні. Це важливий аспект, оскільки ефективний механізм державної підтримки може відігравати ключову роль у стимулюванні інноваційного розвитку та підтримці підприємств.

Порушення цих питань в контексті наукових досліджень є важливою передумовою для подальшого розвитку наукових знань у галузі управління інноваційними процесами. Проведення додаткових досліджень може призвести до вироблення більш конкретних рекомендацій та стратегій, спрямованих на покращення ефективності державної підтримки інновацій в економіці України.

Метою статті є докладне обґрунтування важливості інтенсифікації інноваційної діяльності з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств. Сучасна економічна динаміка та постійна зміна умов глобального ринку визначають необхідність активного застосування інновацій як стратегічного інструменту для досягнення успіху та стійкості на національному та міжнародному рівнях.

В умовах посиленої конкуренції та швидкого темпу технологічних змін інновації стають ключовим фактором, який визначає успіх підприємств. Розглядаючи інновації як стратегічний рушій для підвищення конкурентоспроможності, стаття розкриває широкий спектр можливостей, які надає впровадження новаторських підходів та технологій.

Важливим аспектом буде детальний розгляд переваг інновацій, зокрема зростання ефективності виробництва, покращення якості продукції, розширення ринкових можливостей та підвищення привабливості для інвесторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах глобалізації, яка проникає в усі сфери діяльності, зростає необхідність для українських підприємств ефективно конкурувати на міжнародних ринках. Зовнішня конкуренція вимагає від підприємств підвищеної уваги до якості та технічного рівня їхньої продукції, особливо у порівнянні з іноземними конкурентами, які можуть мати численні переваги на світовій арені.

Українським підприємствам слід активно шукати способи підвищення своєї конкурентоспроможності, оскільки це визначає їхню успішність на глобальних ринках. Запровадження інновацій стає ключовим фактором для досягнення цієї мети, оскільки вони

дозволяють підприємствам стати конкурентоспроможними шляхом поліпшення виробничих процесів, якості продукції та зниження витрат.

Важливо враховувати, що інновації не обмежуються лише технічними аспектами, але також охоплюють стратегічне управління, маркетинг, та інші аспекти бізнесу. Сучасне підприємство повинно бути готове до постійного вдосконалення та впровадження новаторських підходів для підтримки його конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Отже, інноваційна діяльність стає не лише засобом вирішення завдань національної економіки, але й стратегічним інструментом для самостійного успіху українських підприємств у світових умовах [1; 2; 3].

Інновації, виступаючи результатом творчої та інвестиційної діяльності, націлені на розроблення, виготовлення та впровадження нових видів товарів, послуг, технологій та організаційних форм на рівні підприємства. Запровадження інновацій є важливим елементом стратегії підприємства в умовах гострої конкуренції на ринку.

Головною детермінантою впровадження інновацій є саме конкуренція, яку відчують всі підприємства, що постачають технології, випускають продукцію чи надають послуги. Стрімка зміна технологій, зростання вимог споживачів та виникнення нових ринкових умов вимагають від підприємств постійної адаптації та удосконалення [4].

Підприємство повинно бути особливо віддане збереженню та підвищенню своєї конкурентоспроможності, що в сучасних умовах передбачає ведення моніторингу ринкової ситуації, прогнозування поведінки конкурентів, а також швидку адаптацію до нових технологічних та інноваційних тенденцій.

Отже, інноваційна активність визнається не лише як стратегічний інструмент для досягнення конкурентних переваг, але й як ключовий компонент для забезпечення сталого розвитку та прибутковості підприємства в умовах зростаючої конкуренції.

Підприємства, спрямовані на розширення своїх конкурентних переваг на ринку, надають велике значення інноваційному аспекту розвитку. Аналіз історії еволюції ринкових відносин свідчить, що інновації стали необхідною складовою бізнес-процесу для підприємств, які мають стійкі позиції на ринку та прагнуть зберегти і зміцнити своє становище у майбутньому [5].

Інноваційна діяльність розглядається як процес, спрямований на використання та комерціалізацію результатів наукових

досліджень і розробок. Основні цілі такої діяльності включають розширення та оновлення продукції, підвищення якості товарів, вдосконалення виробничих технологій та ефективне впровадження на внутрішніх і зовнішніх ринках.

Основною метою інноваційної діяльності є створення, накопичення і розвиток науково-технічного потенціалу підприємства. Це забезпечує його конкурентоспроможність, економічну безпеку і стимулює розвиток [6; 7]. Інновації стають ключовим фактором для підтримки підприємства в постійно змінному середовищі та забезпечення його успішного майбутнього.

Ключовими аспектами, що визначають інноваційну діяльність, є наступні фактори:

1. Орієнтація на нове наукове знання: інноваційна діяльність базується на використанні свіжих висновків та досягнень наукових досліджень. Впровадження нового наукового знання у практику є ключовим елементом інноваційного процесу.

2. Впровадження нових продуктів або послуг: результатом інновацій є введення на ринок нових продуктів або послуг. Це може включати розробку і випуск нових товарів, революційних послуг чи освоєння нових виробничих процесів для покращення якості або зниження витрат.

Інноваційна діяльність являє собою складний комплекс заходів, що включає в себе наукові, технологічні, організаційні, фінансові та комерційні аспекти [8]. Цей комплекс взаємодіючих елементів сприяє створенню та успішному впровадженню інновацій, що сприяють розвитку підприємства та його конкурентоспроможності.

Інноваційна діяльність виявляється у різноманітних формах, таких як:

1. Організація виробництва: включає в себе підготовку та організацію виробництва, що охоплює придбання нового виробничого устаткування та інструментів, внесення змін у стандарти, процедури та методи виробництва для виготовлення нового продукту або застосування нового технологічного процесу.

2. Попередні розробки: включають модифікацію продукту та технологічного процесу, перепідготовку кадрів і всі необхідні зміни для успішної імплементації інновацій.

3. Маркетинг нових продуктів: зумовлює дії, пов'язані з виведенням на ринок нової продукції, включаючи розробку стратегій маркетингу, позиціонування продукту та рекламні кампанії.

4. Придбання прав на інтелектуальну власність: включає придбання патентів, ліцензій,

ноу-хау, торговельних марок, моделей, конструкцій і послуг технологічного змісту для використання в інноваційних проектах.

5. Придбання упредметненої технології: відноситься до придбання машин і устаткування, пов'язаних з введенням на підприємстві продуктових чи процесних інновацій.

6. Виробниче проектування: охоплює підготовку планів та креслень для визначення виробничих процедур і технічних специфікацій, необхідних для успішної реалізації інновацій.

Всі аспекти інноваційної діяльності призводять до значного покращення конкурентних позицій на ринку, оцінюючи їх за такими ключовими критеріями, як якість продукції, споживчі характеристики, вартість та інші [9]. Застосування інновацій є необхідним елементом для створення конкурентоздатної продукції або послуги, які відзначаються високою науковою складністю та оригінальністю.

Інновації можуть мати довгостроковий позитивний ефект, що дозволяє значно відокремитися від конкурентів. Деякі інноваційні проекти можуть виявитися надзвичайно ефективними, перевершуючи традиційні підходи та стандартні процеси. Підприємство, яке витрачає мінімум коштів на інновації та досягає вражаючих результатів, має величезну перевагу перед конкурентами, які використовують традиційні методи, що зазвичай пов'язані з значними фінансовими та часовими витратами [10]. Інновації стають ключовим інструментом для досягнення ефективності та успіху в умовах сучасного ринкового середовища.

Часто підприємство, яке виходить вперед на хвилі інновацій, здатне утримувати своє лідерство в майбутньому, оскільки використовувати ним переваги можуть стати недосяжними для інших учасників ринку, а навіть подолання цього відставання іншими може бути практично неможливим [10]. Ця ситуація спонукає багато компаній закордоном фінансувати наукові та дослідницькі центри, які займаються розробленням інноваційних проектів та напрямків.

Основний інтерес для підприємства становлять ідеї, проекти чи рішення, які виникають внаслідок креативного процесу та містять нестандартний підхід, забезпечуючи підвищений ефект від їх впровадження через їх унікальність. Такий підхід дозволяє підтримувати та зміцнювати своє лідерство, забезпечуючи стабільну конкурентну перевагу на ринку.

Деякі інновації можуть створювати принципово нові можливості на ринку або давати

можливість захопити сегменти, які раніше були упущені конкурентами. Якщо реакція конкурентів на ці інновації повільна, то підприємство може отримати значні конкурентні переваги. Наприклад, японські автомобільні компанії досягли вихідних переваг, фокусуючись на компактних моделях, які були меншими за розміром, менше витрачали енергії, і це привело до їхнього успіху, оскільки їхні іноземні конкуренти ігнорували цей напрямок, вважаючи його менш вигідним та менш привабливим.

Таким чином, правильно розроблені та впроваджені інновації в будь-якій сфері діяльності підприємства сприяють підвищенню його конкурентоспроможності загалом. Тактично використовуючи переваги новаторських рішень, підприємство може не лише забезпечити свою стійкість на ринку, але і стати лідером у своїй галузі завдяки надзвичайній привабливості для споживачів.

Інновації на підприємстві є важливим фактором, що впливає на всі сфери бізнесу і взаємодіє між ними. Для належної оцінки кожної інновації, від концепції до її впровадження на всьому підприємстві, рекомендується об'єднувати їх у єдиний портфель інновацій. Такий підхід сприяє створенню системного плану впровадження новаторських рішень і підвищує ефективність їх використання.

Єдиний портфель інновацій дозволяє підприємству краще розуміти взаємозв'язок між різними ініціативами та їх вплив на різні аспекти бізнесу. Це створює можливість визначати пріоритети, адаптувати стратегії та забезпечувати взаємодію між відділами. Такий інтегрований підхід робить підприємство більш гнучким та адаптованим до викликів ринку, сприяючи його стійкому розвитку та конкурентоспроможності.

Завдяки застосуванню єдиного інтегрованого підходу до управління інноваціями в корпоративному інноваційному портфелі, керівник підприємства отримує низку значущих переваг:

1. Дотримання балансу:

– Забезпечення довгострокової конкурентоспроможності та поточної ліквідності під час створення, впровадження або придбання інновацій.

– Досягнення рівноваги між забезпеченням конкурентоспроможності в довгостроковому плані та прибутковості в короткостроковому періоді.

2. Підвищення керованості:

– Забезпечення підприємства здатністю ефективного керування в реальному часі,

враховуючи внутрішні та зовнішні зміни у середовищі.

Важливо розуміти, що при впровадженні інновацій в практику підприємницької діяльності існують різні фактори, які можуть сповільнювати або, навпаки, прискорювати інноваційний процес. Це може включати в себе різноманітні чинники від технологічних та фінансових обмежень до управлінських стратегій та сприйняття змін внутрішніми структурами підприємства.

Мета впровадження інновацій на підприємствах нерозривно пов'язана з досягненням стратегічних цілей бізнесу. Наведення невеликих змін у операційних процесах чи вдосконалення технологій та характеристик продуктів чи послуг не може бути інноваційним. Впровадження інновацій сприяє бізнесу у наступних напрямках:

1. Збільшення чистого прибутку:

– Інновації дозволяють оптимізувати процеси, зменшуючи витрати і збільшуючи прибутки.

2. Збільшення повернення на інвестиції (ROI):

– Інновації можуть підвищити ефективність використання інвестицій, що призводить до вищого ROI.

3. Підвищення доходу на акцію (EPS – Earnings per share):

– Успішні інновації можуть призвести до зростання доходу на акцію, що є важливим для акціонерів.

4. Зниження собівартості в продуктовому або послуговому портфелі:

– Інновації можуть сприяти оптимізації виробничих процесів і зменшенню собівартості продукції чи послуг.

5. Розширення можливостей утримання клієнтів:

– Інновації можуть покращити якість продукції чи послуг, що сприяє збереженню та привертанню нових клієнтів.

6. Забезпечення припливу інвестицій:

– Успішні інновації можуть привертати нові інвестиції в розвиток підприємства.

7. Поліпшення іміджу виробника нових продуктів або послуг:

– Інновації дозволяють підприємству позиціонувати себе як лідера у впровадженні перелічених рішень.

8. Відкриття або захоплення нових ринків:

– Інновації можуть відкривати нові можливості на ринках і розширювати географію діяльності підприємства.

Отже, своєчасне і ефективне впровадження інновацій допомагає підприємству

утримувати і розширювати свої конкурентні переваги в умовах постійної конкуренції.

Інновації, породжені творчою підприємницькою діяльністю, мають подвійну орієнтацію: на поліпшення задоволення потреб споживачів та досягнення певного ефекту. Це виражається у кількох ключових аспектах [4]:

1. Розширення асортименту продукції (послуг):

– Для функціонуючого підприємства розширення асортименту може здійснюватися через випуск нових продуктів або вдосконалення існуючих. Обидва напрями, спрямовані на розширення асортименту, ведуть до збільшення прибутку і пов'язані з інноваційною діяльністю.

2. Максимізація ціни продукції або послуг:

– Можливість збільшення ціни продукції або послуги визначається попитом та пропозицією на ринку. Для компаній, що діють у конкурентному середовищі, це особливо важливо.

3. Зниження витрат на виробництво і реалізацію:

– Шляхи збільшення прибутку через мінімізацію витрат визначаються ефективністю інноваційної діяльності. Це може включати як оптимізацію існуючих технологій, так і впровадження новітніх методів управління та організації виробництва.

4. Збільшення обсягів реалізації:

– Це можливе через збільшення обсягів продажу як "старої", так і нової продукції. Для досягнення цієї мети важливі як інновації в самій продукції, так і маркетингові стратегії.

Отже, інноваційна діяльність, спрямована на ці аспекти, допомагає підприємству забезпечити конкурентні переваги, виходячи за межі стандартних методів і створюючи нові можливості на ринку.

Висновки. Інновації відіграють вирішальну роль у поясненні безпрецедентного зростання ринкової економіки розвинених країн, досягнення світових рівнів конкурентоспроможності та здобуття ними провідних позицій на міжнародних ринках товарів і послуг через успішну конкурентну боротьбу та перемогу над суперниками. Інновації, спрямовані на створення нових або удосконалення існуючих продуктів, послуг чи технологій, визначають основний напрямок для підвищення конкурентоспроможності як окремих підприємств, так і економіки загалом.

Інноваційна діяльність стає вирішальним фактором у конкурентній боротьбі, забезпечуючи умови для стійкого довгострокового розвитку підприємства. Важливо враховувати, що інновації можуть стосуватися не лише продуктів, а й процесів, організаційної структури та маркетингу. Підприємства, які активно впроваджують інновації, стають здатними адаптуватися до змін ринкового середовища, забезпечуючи необхідний рівень гнучкості та відповідність сучасним вимогам.

Таким чином, інновації виступають як ключовий фактор, що допомагає сучасним підприємствам здобувати та утримувати лідерські позиції в глобальному економічному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
3. Безус А. М. Роль інноваційного розвитку у стійкості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 8. С. 22–25.
4. Колодяжна І. В. Розвиток інноваційної діяльності підприємства в умовах конкуренції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 18. С. 58–62.
5. Безус А. М., Чуйок М. Г. Стратегія підвищення інноваційної діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6052>
6. Вагонова О. Г., Госалова С. В., Терехов Є. В. Сучасний стан інноваційної діяльності на промислових підприємствах України. *Економічний вісник*. 2020. № 3. С. 189–196.
7. Іжевський В. В. Вплив інноваційної діяльності на економічну ефективність підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/67707.doc.htm
8. Семенова В. Г. Особливості фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні. *Інноваційна економіка*. 2017. № 1-2 (67). С. 13–18.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Цюцюпа С. В. Вплив конкуренції на інноваційну діяльність підприємства. *Вчені записки університету «Крок»*. 2019. № 1 (53). С. 221–229.

References:

1. Law of Ukraine on innovative activity. №. 40-IV. (July 4, 2002). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (in Ukrainian)
2. Law of Ukraine on About investment activities. № 1560-XII. (September 18, 1991). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (in Ukrainian)
3. Bezus A. (2018). The role of innovative development in the sustainability of the enterprise. *Investytsyy: praktyca ta dosvyd*, 8. 22–25. (in Ukrainian)
4. Kolodyazhna I. V. (2018). Development of innovative activity of the enterprise in conditions of competition. *Naukovyy visnyk Uzhorods'koho natsional'noho universytetu*, 18. 58–62. (in Ukrainian)
5. Bezus, A., Shuyok, M. (2018), The strategy of improving the innovation activity of the enterprise. *Efektivna ekonomika*. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6052> (in Ukrainian)
6. Vahonova O. H., Hosalova S. V., Terehov Ye. V. (2020). The current state of innovative activity at industrial enterprises of Ukraine. *Ekonomichnyy visnyk*. 3. 189–196. (in Ukrainian)
7. Izhevsky V. V. The impact of innovative activity on the economic efficiency of the enterprise. Available at: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/67707.doc.htm (in Ukrainian)
8. Semenova V. (2017). Peculiarities of financial provision of innovative activity of industrial enterprises in Ukraine. *Innovatzyyna ekonomika: naucovo-vyrobnychy zurnal*. 1-2 (67). 13–18. (in Ukrainian)
9. The official website of the State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian)
10. Tsiutsyupa S. V. The influence of competition on the innovative activity of the enterprise. *Vcheny zapy-sky Universytetu «Krok»*, 1 (53), 221–229. (in Ukrainian)